

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXX (24)

No. (Štev.) 49

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

9. decembra 1971

Vojni požar na Vzhodu

Od sueškega prekopa proti vzhodu, mimo Pakistana in Indije do Vietnama in Kambodže, to je sedaj področje sveta, po katerem se širi vojni požar. Zajema nad eno milijardo ljudi, se pravi blizu tretjino človeštva, področje, nad katerim si lastijo vpliv vse tri velesile sveta: ZDA, ZSSR in Kitajska.

Okoli sueškega prekopa, v konfliktu med Arabci in Izraelom, si stojita nasproti ZDA in ZSSR; v konfliktu med Indijo in Pakistanom si delita spopad ZSSR in Kitajska; v konfliktu v Indokini si stojijo nasproti ZDA, ZSSR in Kitajska.

V najnovejšem vojaškem spopadu med Indijo in Pakistanom, ki se je „uradno“ začel preteklo sob., 4. t.m., sta se spopadli dve politični struji, temelječi na dveh verstvih, na islamu in na brahmanizmu. Indija in Pakistan sta namreč leta 1947, po drugi svetovni vojni, potegnili svoje meje po ločnicah med obema verama. Ko je Anglija podelila neodvisnost svojemu indijskemu dominionu, je istočasno razdelila ta azijski subkontinent na Indijo in Pakistan, na dve državi, katerih bistveni razpoznavni znak sta omenjeni verstvi.

Pakistan je postal država, danes s 120 milijoni prebivalci, ločen na dva dela, zahodni in vzhodni. Ime Pakistan so skovali pakistanski študentje na univerzi v Cambridgeju: P-endžab, A-fgan, K-ašimir, I-slam, S-ind, Beludžistan.

Indija šteje nad 530 milijonov ljudi, s prestolnico New Delhi.

Ta dva velikana si sedaj stojita nasproti, v boju, čigar posledice je težko predvidevati. Pribiti je mogoče že sedaj samo eno: njuno prebivalstvo, že sedaj slino revno, bo potisnjeno v še večjo revščino, v še večje breme vsemu ostalemu svetu.

Ozadje konflikta je znano. V Vzhodnem Pakistanu je lansko leta zmagala stranka, ki si je zastavila cilj doseči avtonomijo svoje dežele. Vladar Pakistana Yahya Kan je vodjo Vzhodnega Pakistana dal zapreti, nakar se je v Vzhodnem Pakistanu razplamtela državljanska vojna za popolno osvoboditev od Zahodnega Pakistana. Okoli 8 milijonov vzhodnih Pakistancev je pred preganjanjem zbežalo v sosednjo Indijo.

Indija se skuša rešiti bremena pakistanskih beguncev, izkoristila pa je priliko, da se je izrekla za samostojni Vzhodni Pakistan in proglasila svojo moralno podporo upornikom. Že itak rahli odnosi med Indijo in Pakistanom so se tak vedno bolj rahljali, dokler ni prišlo do dejanskih sovražnosti. Sedaj je vojna med Pakistanom in Indijo nov konflikt na azijski celinii.

Toda zgodilo se je prvič v zgodovinskem razvoju po drugi svetovni vojni, da v indo-pakistanski konflikt ni direktno vmešana nobena zahodnoevropska velesila ali ZDA. Edini dve tuji sili, ki sta z vojaškimi pogodbami vezani na enega ali drugega nasprotnika, sta tokrat ZSSR in Kitajska, oba azijska komunistična velikana.

Zahodne sile se skrbno ogibljejo sporu med Indijo in Pakistanom in so tudi objavile, da nimajo namena spremeniti svoje dosedanje politike. ZDA, ki se že itak trudijo, da bi se čim prej umaknile iz vietnamskega konflikta — dasi se zapletajo na drugi strani v konflikt v Kambodži — so takoj po začetku sovražnosti ustavile pošiljke orožja obema, Pakistanu in Indiji. Tudi Anglija ohranja popolno nevtrianost v indo-pakistanskem spopadu, dasi je z obema povezana v Commonwealthu. Prav tako sta Francija in končno NATO povsem oddaljena od tega konflikta.

Nasprotno pa je ZSSR tesno povezana z Indijo, Kitajska pa se je nedavno naslonila na Pakistan.

ZSSR je šele pred kratkim, se pravi, letošnjega avgusta, sklenila z Indijo prijateljsko pogodbo, po kateri se je obvezala priskočiti Indiji na pomoč v slučaju zunanje napada. Oba državi se morata, tako določa eden členov pogodbe, „med seboj posvetovati in

SOCIALNE RAZLIKE V RDEČEM RAJU

PUHLOST KOMUNISTIČNIH OBLJUB

Ni si težko priklicati v spomin obljub, ki so jih komunistična partija in njeni agenti tako radi trošili še pred vojno in revolucijo, zlasti pa še med njo, o „boljši bodočnosti“, ki naj bi narodu zasijala takrat, kadar bodo oni prevzeli oblast. Dela in kruha bo dovolj za vse ljudi, pravica in enakost, delavec da bo gospod, nič več davkov in stiskanja, in pa zlasti, da „bomo vsi enaki“: največji cilj komunistične partije, ko bi zavladala, je bil prav brezrazredna družba. Pa to ni tako oddaljeno; iste obljube slišimo lahko vsak dan zlasti po nerazvitih deželah. In kje je resnica?

Komunizem je v domovini na oblasti že več kot četrto stoletja. Dovolj dolga doba, da bi lahko vsaj glavne poteze svojih obljub izpolnil, ali se jim vsaj približal. A nič tega ni videti. Prav socialne razlike, ki naj bi prve izginile, se čedalje bolj uveljavljajo v slovenskem družbenem življenju. Razlike med delavskim prebivalstvom in vodečo partijsko kasto so šle že tako daleč, da se je vodstvo samo zdržnilo in se zavedlo, kako daleč je zavozilo socialno stanje države in republike. Socialne razlike so jim znova postale ena prvih skrbi.

Kakšno važnost trenutno polagajo v to snov, dokazuje dejstvo, da je bila zadnja, t. j. tretja republiška konferenca Zveze komunistov Slovenije, ki je bila v Ljubljani 17. in 18. novembra, posvečena izključno razpravljanju o socialnem razlikovanju.

Da pa je stanje res obupno, najbolj zgovorno dokazuje komunistični vir.

Uvodnik v ljubljanskem Delu z dne 16. novembra izpod peresa Vlado Jarca, ki opisuje pričakovanje o konferenci in med drugim pravi:

„To pričakovanje pa je povsem utemeljeno. Socialne razlike so namreč dosegle že take razsežnosti, da bi utegnile resno ogroziti nadaljnji samoupravi socialistični razvoj naše družbe, če se jim ne bi postavili po robu, omajali bi zaupanje delavcev v vrednote in učinkovitost našega družbenega reda. Zato tolikšen pomen današnje konference ZKS.

Razlike bodejo v oči. Še najbolj jih občutijo tisti, ki komaj staknejo konec s koncem, pa hkrati vidijo razkošje, s katerim se obdajajo posamezniki in že celi družbeni sloji. Odtod že vznemirjenje in nerazpoloženje, ki ne preneseta nobenega odlašanja več. Razlik pa je več vrst. Najbolj vidne so seveda tiste, ki nastajajo iz pridobivanja dohodka zunaj dela, iz neskladij tržišča, ko so se posamezniki „znašli“ in izkoriščajo nesorazmerno povpraševanje zaradi neinventivne družbene proizvodnje, do čisto navadnih špekulacij, podkupovanj, davčnih utaj in podobnih ekscesov. Razlike nastajajo tudi zaradi neenakopravnih pogojev gospodarjenja bodisi posameznih delovnih organizacij, bodisi celih panog, nastajajo zaradi neenakomerne razvitosti območij in zaradi razlik med mestom in vasjo.“

Mnenja smo, da je vsak komentar h gornjim izvajanjem odveč. Realnost sama je najbolj zgovorna.

Priznanje storjenih krivic?

RAZVELJAVLJENE SODBE IZ LETA 1948 IN 1949

Javno tožilstvo SR Slovenije je sredi novembra izdalo javnosti sporočilo, ki se tiče nekaterih obsodb, izrečenih v letih 1948 in 1949. Sporočilo navaja imena obsojencev in datum sodbe, kakor tudi naloženo kazen. Razloži se pa tudi postopek javnega tožilstva, po katerem so obsodbe končno razveljavili. Večina obsojencev je bila med vojno zaprta v nemških koncentracijskih taboriščih, kjer naj bi izvršili krute zločine. Dobro je znano, kako so komunistična sodišča nabirala „dokaze“ za svoje obsodbe. Sedaj, po dvajsetih in več letih so z razveljavitvijo obsodb priznali storjeno krivico.

Sporočilo okrožnega sodišča navaja sledeče slučaje obsodb in datume:

— S sodbo z dne 22. maja 1948 Mitjo Sarka, študenta kemije;

s sodbo z dne 26. maja 1948 v zvezi s sodbo Vrhovnega sodišča LRS v Ljubljani z dne 21. julija 1948 Alojza Veršnika, roj. 18. junija 1894 v Črni pri Prevaljah, trgovskega potnika in Francca Žumra, roj. 9. februarja 1906 v Blumau, delavca-kovinarja z Jesenic;

s sodbo z dne 10. avg. 1948 v zvezi s sodbo Vrhovnega sodišča LRS v Ljub-

ljani z dne 8. septembra 1948 Andreja Bohinca, roj. 3. novembra 1912 v Mišah, uslužbenca na Jesenicah, Vladimirja Kopača, roj. 3. junija 1913 v Žirih, arhitekta, dr. Romana Vidmarja, roj. 9. avg. 1904 v Šturjah pri Ajdovščini, zdravnika in Viljema Brezarja, roj. 9. apr. 1922 v Bistrici pri Trzinu, mizarja;

s sodbo z dne 29. junija 1949 Vekoslava Figarja, roj. 1. avg. 1910 v Puli, pravnik iz Kočevja in Ivana Ranzingerja, roj. 9. sept. 1909 na Dunaju, steklarja, ter

s sodbo z dne 11. okt. 1949 v zvezi s sodbo Vrhovnega sodišča LRS v Ljubljani z dne 16. nov. 1949 Borisa Fakina, roj. 13. okt. 1913 v Kostanjevici na Krasi, književnika iz Ljubljane, in Ludvika Mrzela, roj. 18. julija 1902 v Loki pri Zidanem mostu, književnika iz Ljubljane.

Bistvene obtožbe, glede katerih so bili navedeni obsojeni, so zadevale kaznivá dejanja sodelovanja za časa sovražne okupacije z gestapom in izvrševanje vojnih zločinov v nemških koncentracijskih taboriščih, pri nekaterih pa tudi povojno škodljivstvo v domovini.

Sodišče jih je kaznovalo: Sarka na 18 let in 6 mesecev zapora, Veršnika na 12 let, Žumra na 20 let, Bohinca na dosmrtno ječo, Kopača na 20 let, Vidmarja na dosmrtno ječo, Brezarja na 16 let, Figarja na 15 let, Ranzingerja na 18 let, Fakina na 12 let in Mrzela na 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom. Pri Mrzlu se je še upoštevala kazen, izrečena zaradi drugega kaznivega dejanja, ki ni bilo v zvezi z obtožbo za sodelovanje z gestapom in mu je bila izrečena enotna kazen 12 let odvzema prostosti s prisilnim delom. Bohincu in Vidmarju je sodišče odvzelo državljanske pravice trajno, ostalim pa za dobo 3 do 5 let. Bohincu, Kopaču, Vidmarju, Fakinu in Mrzlu so bile izrečene tudi kazni zaplembe premoženja.

Obsojenci so bili tekom let delno ali celotno pomiloščeni ob raznih prilikah in iz različnih vzrokov. Pred kratkim pa se je začel sedanjí postopek.

Javno tožilstvo SR Slovenije je od

China, Albania y los comunistas latinoamericanos

Durante la famosa “revolución cultural” que asolara a China hace algunos años, han surgido numerosas disputas también dentro de grupos pro-chinos en Europa, Asia y América latina. Aunque en los últimos tiempos Pekín ha logrado construir un nuevo aparato encargado de las relaciones internacionales, las fricciones entre ese grupo y los grupitos pro-chinos en el extranjero no se han extinguido.

Esta compleja situación ha contribuido a que los grupitos pro-chinos latinoamericanos, incluso cuando no reunen más que unas docenas de personas, han comenzado a ir, cada vez con más frecuencia, a Tirana, capital Albanesa, en lugar de dirigirse sólo a Pekín. Así una delegación del PC Brasileño, encabezada por Pedro Pomar, visitó Albania en septiembre. A fines de octubre lo hizo una delegación del PC de Ecuador, entrevistándose con varios dirigentes albaneses. Albania a su vez, mediante la ayuda económica a estos grupos, trató de asegurarse una mayor participación latinoamericana en el IV Congreso del PC Albanés, celebrado en noviembre.

Un complejo campo de tendencias ideológicas, que confirma el ocaso de la unidad ideológica en el mundo comunista.

Kitajska, Albanija in latinskoameriški komunisti

Med „kulturno revolucijo“, ki je razgrajala po Kitajski pred leti, je prišlo do sporov tudi med filokitajskimi komunističnimi skupinami po Evropi, Aziji in latinski Ameriki. Čeprav je zadnje čase Peking ponovno montiral aparat za mednarodne zveze, se trenja med to skupino, in raznimi prokitajskimi skupinami v inozemstvu niso prenehala.

Ta zamočani položaj je pripomogel, da latinskoameriške prokitajske skupnine, tudi kadar štejejo le nekaj desetih oseb, vedno pogostje obiskujejo tudi Tirano, albansko prestolico, namesto da bi hodile samo v Peking. Tako je v septembru delegacija Brazilske KP obiskala Albanijo, v oktobru pa se je delegacija Ekvatorske KP sestala z raznimi albanskimi voditelji. Albanija pa si je, zlasti po ekonomski pomoči tem skupinam, skušala zagotoviti čim večjo udležbo latinskoameriških delegacij na novemborskem IV. kongresu albanske KP.

Zamotano polje ideoloških struj, ki potrjuje zatón ideološke enotnosti v komunističnem svetu.

Everest je rekal: NE

Že na povratku izpod Himalaje je Jure Skvarča iz Polinezije poslal daljše pismo in poročilo dr. Vojku Arku s pripombo, naj ta pripravi izveček za Svobodno Slovenijo. Pismo je prvo izvirno poročilo o argentinski odpravi na Mont Everest. Poročilo skoro v celoti objavljamo, kakor nam ga je poslal dr. Arko. Bralce bo gotovo zanimalo, čeprav se je med tem Jure Skvarča že vrnil v Buenos Aires.

„...vem, da Vas najbolj zanima potek in zaključek ekspedicije, pa vzrok zakaj nismo prišli na vrh. Bom poskušal kratko in jedrnatno to razložiti. Najprej omenim, da smo imeli v Himalaji zimo, za katero trdijo indijski meteorolog, da jo že 70 let ne pomnijo. Zima je namreč nastopila mesec dni prej kot običajno in je poglaviten vzrok, da nam je naskok na vrh izpodlelel. Najvišja točka, ki smo dosegli, je bil Col Sur (južno sedlo). Do tam sta dospela Peterek in Vitale s šestimi šerpami v dneh 30. in 31. oktobra. Nekaj dni pred njima pa je bil prav tam tudi Vieiro s šerpami, ki so prinesli vso potrebno opremo za najvišje ta-

borišče, odkoder naj bi Peterek in Vitale poskusila vzpon na vrh.

V bazično taborišče — da začnem od kraja — je prišla prva skupina 10. septembra pod vdstvom Petereka. Dan pozneje so že začeli odpirati prehod skozi ledeni slap (Khumbu Ice Fall). Monsun še ni docela prenehal, a jim ni delal preveč preglavic. Dopolodne se je vreme dobro držalo, popoldne pa se je po navadi zmehnilo in rahlo snežilo.

Druga skupina, kateri sem tudi jaz pripadal, je prišla 16. septembra. Ko smo prispeli, je bilo že postavljeno vmesno taborišče na sredi ledenega slapa in tudi taborišče I (6040 m). Višina matic ob jeziku ledenika Khumbu se računa z 5400 m. Nekaj dni zatem, ko je prva skupina odprla pot do Cwm (t. j. ledeniška krnica, ki jo zapirajo gore Everest, Lhotse in Nuptse) je dobila druga skupina, v kateri smo bili Serrano, Azuaga in Fernandez, nalogo, da postavi taborišča II in III in odpre po možnosti pot do taborišča IV. Medtem se je Peterkova skupina vrnila v bazo. Fernández je dobil višinsko bolezen, Serrano se tudi ni dobro počutil in slednje obolel še Azuaga. Vsi, ki so bili v taboriščih I in II so se povrnili navzdol in ostal sem sam s tremi šerpami. Okrog 20. septembra sem odprl pot do taborišča III in ga naslednji dan postavil. Nevarnost pred plazovi je tam očitna, a ni moči taborišča drugje namestiti. Začelo je snežiti, šerpe so se vrnili v II in ostal sem sam skoraj zasut in brez hrane.

Šele dva dni pozneje sem se ves izčrpan vrnil v taborišče II odkoder so me morali spraviti v bazo. Nekaj dni pozneje je prazno taborišče III zasul plaz. Deset dni zdržema je snežilo. Do takrat smo doživeli najnižjo temperaturo v bazi —10°C, zgoraj v taborišču II pa —15°C. V zgornjih taboriščih je zmanjkalo hrane in goriva, premikati se pa sploh nismo mogli. Ko je metež prenehal, smo morali vse napraviti na novo: odpreti gaz in popraviti mostove čez razpoke. S šerpami smo doživeli resne težave. Spoznal sem, da že zdavnaj niso več tisti idealizirani pomagači kot so bili nekoč. Večkrat so se uprli nositi tovore ali pa sploh niso

(Nad. na str. 2)

VOJNA NA AZIJSKEM KONTINENTU

MOSKVA VETIRA USTAVITEV SOVRAŽNOSTI

Vojaški spopad med Indijo in Pakistanom, ki se je začel minulo soboto, 4. t. m., se nadaljuje, kljub naporom zahodnih velesil in pritisku svetovnega javnega mnenja, da bi oba nasprotnika ustavila sovražnost.

Indija in Pakistan dolžita drug drugega krivde za spopad. Prav tako vojaška poročila obeh govorijo o izgubah v materialu in vojaštvu na obeh straneh.

Indija je uradno objavila, da si je postavila za cilj, pomagati upornikom v Vzhodnem Pakistanu, da bi dosegli neodvisnost od Zahodnega Pakistana in ustanovili svojo državo Bengalijo. Indija se v prvi vrsti hoče znebiti okrog osem milijonov bengalskih beguncev, ki so se pred preganjanjem pakistanske vojne zatekli na indijsko ozemlje.

ZDA so sporočila v New Delhi, da so ustavile vojaško pomoč Indiji. V Vatikanu so objavili, da so poslali v Indijo in Pakistan sporočilo, da so pripravljeni posredovati za mir med obema državama. Sovjetski predsednik

Kosygin, ki se mudi na obisku na Danskem, je imel v načrtu prekiniti obisk in se vrniti v Moskvo. Severnoameriški zunanji minister Rogers, ki se je pripravljaj na potovanje v Evropo, je potovanje preložil na poznejši čas.

ZDA so v Varnostnem svetu ZN zahtevale, da naj ta organizem ukaže Indiji in Pakistanu, da takoj ustavi sovražnost. Severnoameriški delegat v Varnostnem svetu George Bush je izjavil: „Čas je že, da obe državi ustavi ta sovražnost in umakneta svoje vojaške sile iz zavzetih področij. Minili so časi, ko je mogla ena država uporabiti vojno ko upravičeno sredstvo za povzročitev sprememb v sosednji državi, sprememb, ki bi godile njenim interesom.“

Bush je tudi predlagal, naj bi po ustavitvi sovražnosti postavili vzdolž indijsko-pakisanske meje opazovalce ZN.

ZSSR je vetirala ta ameriški predlog.

Obsedno stanje v Čilu

ČILENCI HOČEJO KRUH, DELO IN SVOBODO

Marksistični predsednik Allende in njegovi zavezniki, vseh vrst levičarji, so pretekli teden doživeli prvi hud moralni udarec, ko je prestolnica Čila, Santiago, odmevala od klicev demonstrantov proti režimu, proti Fidelu Castru, proti komunizmu in za svobodo.

Castrov obisk, ki je trajal nad tri tedne, je polagoma začel presedati, večini Čilencev. Castrove arogantne izjave, hujškanje skrajnih levičarjev vseh barv proti nasprotnikom Allendejevega režima, njegove zunanje politične izjave glede urugvajskih volitev („Urugvajskim naprednim silam ostane samo obojstran boj za oblast“, ker je široka fronta na volitvah katastrofalno propadla), Allendejevo razmetavanje denarja v zvezi s Castrovim obiskom, zraven tega pa vedno večje pomanjkanje vsakdanjih življenjskih potrebščin in predvsem živil — vse to je pripeljalo več tisoč Čilencov do sklepa, da je treba iti na ulice in glasno zahtevati spremembo.

Allendejeva komunistična policija je dobila ukaz zadušiti sleherni nemir ter je skupno z levičarskimi ekstremisti z vso surovostjo nastopila proti ženskim demonstrantkam, ki so zahtevale živil za otroke, zasluska in obleke. V izgrede so se nato vmešali tudi moški ter so se demonstracije razplamtele po vsej prestolnici. Trajale so dva dni ter je bilo pri tem ranjenih 114 ljudi, 120 izgre-

nikov pa je policiji uspelo ujeti in zapreti.

Allende se je ustrašil zase in za svoj komunistični režim in je ukazal oklicati obsedno stanje in vzpostaviti policijsko uro od ene po polnoči do šestih zjutraj.

Allende je seveda obtožil nasprotnike režima, da so hoteli „zanetiti upor“, opozicija pa je objavila, da bo v parlamentu obtožila notranjega ministra Toho, da ni zaščitil žensk, ki so demonstrirale, pred brutalnostjo ekstremističnih elementov, pripadnikov Allendejevega režima.

„TRIBUNA“ ZAPLENJENA

Pred kratkim je občinsko sodišče v Ljubljani je dalo zapleniti tretjo številko študentskega lista Tribuna zaradi uvodnega članka, v katerem se obravnava umestnost Titovega obiska na proslavi 2.500 letnice perzijskega cesarstva. O tem uvodniku, ki ga je napisal Pavel Krisan, so razpravljali tudi na skupnosti študentov na ljubljanskih visokih šolah. Tone Remc je v imenu sveta Tribune povedal, da prispevek P. Kristana v tretji številki študentskega lista v celoti ni škodljiv. Pač pa članek prispeva k razčiščenju dileme med ideološko načelnostjo in političnim pragmatizmom.

EVEREST JE REKEL: NE

(Nad s 1. str.)

hoteli oditi iz šotora. Tudi hrano so razmetavali.

Prve dni oktobra je skupina Peterrek znova odšla navzgor in postavila taborišče IV. (Taborišče III je stalo na višini 6.980 m). Pa smo imeli smolo: znova je začelo snežiti in treba je bilo čakati. Jaz sem se že popravil in poslal so me v I, da nadziram prenos hrane in opreme. Zapadlo je kaka 2 m snega in 8 dni se nisem mogel premakniti iz šotora. Vendar tokrat sem bil dobro preskrbljen z vsem potrebnim. Od zgoraj so se vsi umaknili v taborišče II. Sredi oktobra, ko smo doživeli dober dan in je nehalo snežiti, je v II zmanjkalo hrane in goriva. Dvajset šerp pa vsi člani odprave razen Peterre-

ka, Vitaleja, Vitona in Vieira so se vrnili v matico. Padla je odločitev, da bodo ti štirje, bolje rečeno prva dva, napravili en sam poskus. Jaz sem ostal v taborišču I še en dan, potem sem se tudi vrnil v bazo. Pričela se je prava zima, veter je bil s 160 km na uro in temperatura v II in III je padla na -35°C. Ko sta zadnje dni oktobra Peterrek in Vitale dospela s šestimi šerpami na Col Sur, sta jih veter in mraz prisilila na umik. V taborišču II sva ostala le Rosasco in jaz z nekaterimi šerpami, da smo organizirali povratek. 2. novembra smo že vsi sestopili.

To bi bil bežen potek odprave in Vas prosim, da napravite izveček za „Svobodno Slovenijo.“

Najlepše pozdrave

Jure

Mednarodni teden

Severnoameriški predsednik Nixon bo predvidoma obiskal Kitajsko 21. februarja prihodnjega leta in se bo vrnil v Washington 28. februarja. Na Kitajskem bo obiskal mesta Hangčov, Šanghaj in Peking, kjer se bo sestal z Mao-cetungom. V Beli hiši so objavili, da Nixon ne bo sklenil s Kitajci nobenih pogodb, „ki bi se tikale drugih držav“.

Kubanski komunistični diktator Castro je v Čilu pred odhodom cinčno izjavil, da „ni nobena tajnost, da na Kubi nimamo demokracije. Pri nas ljudstvo ne potrebuje svojih predstavnikov, ker ljudstvo itak samo sebe predstavlja“. Castro je iz Čila, kjer so se po ulicah pojavili napisi: „Ven s Castrom!“, „Castro, izgini domov!“, odletel v Limo in v Guayaquil, od tam pa nazaj na Kubo. V Limi je še izjavil, da „v bodočnosti Medameriške organizacije ne bo več treba, ker se bo vsa latinska Amerika združila in Kuba bo počakala na tisti čas“.

Sovjetski vesoljski robot Mars 2 je na svoji krožnici okoli Marsa izstrelil majhno kapsulo, ki se je spustila na Marsovo površje in položila na tla sovjetski grb. Amerikanci pa so objavili, da ugotavljajo iz slik, ki jih pošilja na Zemljo njihov Mariner-9, da so v davni na Marsu morda delovali podobni vulkani kakor jih še danes imamo na našem planetu. Nekateri strokovnjaki dvomijo v ta ugotovitve. Amerikanci tudi ugotavljajo, da se „peščena nevihta“ na Marsu verjetno ne bo poglobila še dolge tedne in je zato malo verjetno, da bi z Marsa dobili jasne in ostre fotografije.

Nixon namerava vetirati predlog severnoameriške demokratske stranke, naj bi uzakonili sklep, da bi ameriškim davkoplačevalcem odtrgovali določeno vsoto za financiranje vsakokratnih predsedniških volilnih kampanj.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

GOSPODARSKI NAČRT 1972

V petek, 3. t. m., je vlada, ki jo začasno vodi letalski brigadni general Carlos A. Rey (predsednik Lanusse je še vedno na okrevanju po uspehi operaciji), objavila gospodarski program za leto 1972. Neka splošna definicija vladne gospodarske politike je bila potrebna, kajti prav pomanjkanje enotnega nastopanja na ekonomskem področju je največ krivo sedanjega zavojnega stanja. Vendar objavljeni vladni načrt že prenaša hude napade. Saj so ga že pred objavo razni krogi ostro kritizirali. Treba je pa upoštevati, da je to le kratkoročen plan. Kot je iz raznih znamenj razbrati, vlada tudi nima več namena pripravljati natančnejših dolgoročnih načrtov. Po vsem videzu je vlada popolnoma namenjena izpeljati volitve in predati oblast sredi leta 1973. Nova vlada bo z večjim razpoložljivim časom laže usmerila bodoče gospodarsko delovanje.

Pa oglejmo vsaj v glavnih orisih plan 1972: Vlada poudarja, da se plovitvo delo more razvijati le v socialnem miru. Zato ima namen izpeljati socialno soglasje na podlagi premise, da morajo več dati tisti, ki več imajo. To je idejna podlaga načrta.

Vse skupaj je 25 veleukrepov v načrtu. Med te se štejejo npr.: Splošna povišica plač od 1. januarja; pospešitev prstovollnega sklepa o cenah s podlago na določeni višini dobička; splošna restrukturacija transporta, da se zniža tozadevni deficit; nadaljna politika na-

„In ves naš napor, da bi spravili človeka s svetom tudi takrat, ko je ta ves prepojen z zlom? Ali ni to zahrbtn napad, da bi odpravili križ in šušmarsko zvarili prelomnico, ki jo je križ naredil kot mejo med dve. ma kraljestvoma, med božjim in hudičevim? S pretvezo, da moramo postati ljudje, postajamo posvetni in polzimo po dvomljivih stezah sekula. larizacije v lagodni utvari, da rešujemo svet, ko se pomešavamo z njeg. govimi okusi, z njegovimi državami, z njegovimi navadami. Ko se poslu. žujemo takih malovrednih izgovorov, ali nam ne preti nevarnost „Kristu. sov križ moč izgubi“ (1 Kor 1, 17)?“

Pavel VI., v govoru 15. septembra 1971

„Osservatore Romano“ (španska izdaja), 3. okt. 1971

Goriška in Primorska

CECILIJANKA 1971

Mogočna udeležba občinstva, štirinajst nastopajočih zborov in duhovna prisotnost letos umrlega glasbenika dr. Franca Cigana so bile tri značilnosti letošnje Cecilijanke, štirinajste po vrsti. Prav poseben svečanostni ton pa je dala prireditvi navzočnost koroških rojakov, ki so bili povabljeni, da se udeležijo te tradicionalne revije pevskega zborov, katera je bila posvečena spominu moža, ki je, čeprav Premurec po rodu, najboljše in najbolj plodna leta svojega življenja posvetil koroškim Slovincem.

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici, ki j revijo organizirala, je povabila tudi pevske zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca, kateremu je rajni dirigent dr. Cigan posvetil toliko skrbi in ljubezni. Zaradi objektivnih težav zbor ni mogel priti; prišlo pa je odposlanstvo koroških Slovencev, med njimi bivši ravnatelj slovenske gimnazije dr. Jožko Tischler, predsednik Krščansko-kulturne zveze župnik Kassl in sedanji dirigent zbora.

Goste, zbere in občinstvo je najprej pozdravil podpredsednik ZSKP dr. Damijan Paulin, ki je tudi orisal lik po-

kojnega dr. Cigana. Za pozdravne besede se mu je zahvalil župnik Kassl, ki je poudaril, da nas Slovence na Koroškem in ob Jadranu povezuje ta narodnost in naš krščanski svetovni nazor, ki jim moramo biti zvesti tudi vnaprej.

Takoj nato so združeni pevski zbori pod vodstvom prof. Stanka Jericija zapeli Ciganovo „Pesem mladine“. Tudi trije od nastopajočih zborov (iz Ukeve, z Doberdoba in „Lojze Bratuž“ iz Gorice) so zapeli tri Ciganove skladbe: Domov v slovenski kraj, Naša pesem in Zdaj je pomlad.

Kot smo že rekli, je na letošnji Cecilijanki nastopilo 14 zborov: deset z Goriškega, cerkveni zbor „Planika“ iz Ukeve v Kanalski dolini in kot gostje moški zbor „Srečko Kosovel iz Ronk“, cerkveni zbor Novega sv. Antona iz Trsta in moški zbor „Jadran“ iz Vrtojbe. Vsi razen slednjega so zapeli po dve pesmi.

Prvi je prišel na oder cerkveni pevske zbor „Planika“ iz Ukeve, ki ga vodi Franc Sivec. Kot vedno se je predstavil v svojih slikovitih oblekah. Sledil mu je ženski zbor Marijine družbe iz Gorice (vodj prof. Lojzka Bratuž). Za njim so se do odmora zvrstili: cerkveni zbor iz Doberdoba (Karel Lavrenčič), mešani zbor „Lojze Bratuž“ (prof. Stanko Jericijo), moški zbor „S. Kosovel“ iz Ronk (Pavla Komel), cerkveni zbor iz Štandreja (Ivo Bolčina) in moški zbor iz Štavra (prof. Gabriel Devetak).

Povezavo in napoved pesmi so imeli na skrbi Marko Brajnik, Ileana Sirk in Mirko Špacapan, ki so svojo nalogo zelo dobro opravili.

V drugem delu so se občinstvu predstavili še sledeči zbori: moški zbor „Mirko Filej“ iz Gorice (Zdravko Klanjšček), cerkveni zbor iz Števerjana (Herman Srebrnič), mešani zbor iz Podgore (Mirko Špacapan), cerkveni zbor Rupa-Peč (Zdravko Klanjšček), moški zbor „Fantje izpod Grmade“ (Ivo Kralj) in cerkveni zbor Novega sv. Antona v Trstu ojačen s pevci iz Barkovelj (Jan-ko Ban).

Kot zadnji je nastopil moški zbor „Jadran“ iz Vrtojbe pod vodstvom Cirila Siliča. Njegov nastop je bil dostojen zaključek te pevske revije, saj je svoje tri pesmi zelo dovršeno podal. S Prešernovo „Zdravljico“ (U. Vrabec) je zaključil svoj spored, a na željo občinstva, ki mu je z obilnim ploskanjem dalo zaslužen priznanje, je dodal še eno pesem.

Občinstvo je zadovoljno odhajalo iz dvorane. Spet je slovenska pesem ogrela srca in navdušila za ideale, ki jih izpoveduje Zveza slovenske katoliške prosvete na Goriškem s svojim vztrajnim delom.

„...in z rožami in z deco je polje poslano...“

Trinajstega novembra, na praznik Sv. Stanislava — zavetnika mladine — se je zbrala slovenska šolska mladina na izletu v Ranelagh.

Izredno lepo sončno jutro je pozdravljalo omnibus za omnibusom, iz katerih so pred majhno cerkvico, poskakali šolarji nasmejanih obrazov.

V cerkvi pri sveti maši je bilo lepo gledati nad 450 glavice, ki so s pesmijo in molitvijo spremljale mašni obred. Gospod pater, ki tam kaplanuje je g-njen povedal, da toliko otrok še ni bilo in jih najbrž nikoli več ne bo v tej cerkvi.

Po sveti maši so si izletniki, v lepi senci najprej napolnili želodčke, nato pa je bilo ves dan igranja, skakanja in žoganja dovolj! Pa tudi žeje ni manjkalo — zato so sladoledarji bogato želi, dokler je bilo kaj cvenka po žepih.

Proti peti uri so se vsi šolarji zbrali, da so s zahvalili gospodom patrom in dali priliko fotografu, da je vse posnel. Le poglejte, pa boste videli, da je bilo polje res „z deco poslano...“

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Pred petimi meseci je bilo v Piranu mednarodno srečanje članov Pen klubov, ki je potekalo za štirimi okroglimi mizami. Za prvo mizo se je zvrstilo 15 govornikov, za drugo devet, za tretjo enajst in za četrto dvanajst. Sedaj pa je že izšel v Ljubljani zbornik na 150 straneh pod naslovom „Why do we write? — Pourquoi écrire?“, v katerem je zbrano celotno gradivo majniškega srečanja v Piranu. Zbornik je izdala skupnost Pen klubov Jugoslavije, uredila ga je prof. Elza Jereb. Zbornik obsega 22 angleških in 24 francoskih tekstov. Iz Jugoslavije je udeleženi 13 pisateljev, med njimi so Slovenci Matej Bor, Boris Pahor, Miloš Mikel, Jaro Dolar, Bojan Štih in Branko Rudolf. Pisatelji so se dotaknili smisla in pomena besedne umetnosti, zlasti v tej dobi tehnološke civilizacije, ko nekateri predstavniki utilitarnih strok gledajo zviška na to dejavnost, pa tudi v kulturnih krogih včasih že dvomijo o pomenu pesništva, pripovedništva, dramatike in drugih slovstvenih zvrsti. Ob koncu publikacije je tudi naveden seznam udeležencev piranskega srečanja, med katerimi so znana imena kot Ernst Fischer, Henri Boll, Marc Alyn in Jurij Bondarov, katerih diskusije so priložene v zborniku.

LJUBLJANA — V dvorani v Tivoli je nastopila dvestočlanska kitajska balnetna skupina, ki jo sestavljajo pesalci, zbor in orkester. Čeprav je po Maovi teoriji umetnost namenjena predvsem kmetom, delavcem in vojakom, je izredno visoka vstopnina izločila prav tiste, katerim naj bi bila namenjena.

LJUBLJANA — Zaradi kritičnega pomanjkanja električnega toka so morali v začetku novembra v vsej Sloveniji omejiti porabo za dvajset odstotkov. Nastale težave bi moglo razrešiti le obilnejše deževje — seveda, če bi začelo deževati pred 17. novembrom. V nasprotnem slučaju pa bi morali še bolj omejiti dobavo elektrike.

LJUBLJANA — V avgustu je znašal povprečni mesečni zaslužek v Sloveniji 1.555 din; je višji kot v ostalih republikah. Toda tudi življenjski stroški so v Sloveniji precej višji kot drugod.

LJUBLJANA — V Sloveniji primanjkuje 100 sodnikov, v štirih naslednjih letih pa bo izpolnilo pogoje za upokojeve še 44 sodnikov. Istočasno pa republiška izobraževalna skupnost študentov le 19 študentov pravne fakultete. Pomanjkanje sodnikov bo treba

preprečiti z boljšo politiko, treba bo tudi s posebnimi ukrepi zajeziti odhod pravnikov v gospodarstvo, predvsem z zagotovitvijo stanovanj. Tako so menili v komisiji republiške skupščine, ki je razpravljala 11. novembra o problemih v sodstvu.

TROJANE — Cesta čez Trojane je bila nekaj mesecev delno zaprta zaradi prenovitve cestišča. Trojanski klanec pa so 26. novembra spet odprli za ves promet, ko je bilo cestišče v dolžini 2,8 km popolnoma obnovljeno, ob straneh pa postavljene nove odbojne ograje.

VERŽEJ — Na območju Veržaja, Lukavice in Ljutomera je bilo od 6. nov. do 14. novembra kar osem potaknjenih požarov. Požigalec načrtno izbira velike domačije v strnjem naselju, obdane s škodnji in drugimi gospodarskimi poslopji. Kmetu Alojzu Šonaja je 14. nov. ogenj uničil vso domačijo, le s težavo so rešili 12 glav živine. Po vaseh so že organizirali vaške straže, ki s psi ponoči nadzorujejo vase.

Umrli so od 8. do 14. 11. 1971:

LJUBLJANA: Rudolf Paljavic, pošt. uslužb. v p.; Marija Bertonec, r. Huda; Marija Pluss-Vrtovec; Marka Batista, inženir; p. Jože Šavova duh. Križniškega reda; Marija Veri Vrhovnik; Jože Cuderman, upok. Litostroja; Ivan Žlender; Janez Pohar, upok. žel. strugar; Ivan Kobe; Marija Gorjanc r. Bogataj; Ernest Pehani, inženir, redni profesor fakultete za elektrotehniko; Antonija Košir; Terezija Korinšek r. Mandelj; Gizela Zgajnar r. Šorn; Katarina Šalehar r. Travnik, 84; Anica Gradišar (79), učiteljica v p.; Pani Žagar r. Paternoster; Ljudmila Štarin r. Leskovic; dr. Franc Vehle, Veterinar v p.; dr. Branko Palčič, univ. prof.; Ivan Ježovnik; Karolina Klingenstein (86), upok.

DRUGI KRAJI: Rozi Rottar, Tržič; Stanko Tavčelj, Koper; Zinka Volk r. Zupanc (67), Migonice; Fani Marn, Sevnica; Lovrenc Puhar, Murska Sobota; Veronika Šker, Koper; Alojzija Savrič r. Zeleznik, Brežice; Bogomila Kmet r. Kern (87), Kranj; Oto Janežič (69), Sempeter; Ciril Jenko, upok. gozdni inženir, Hrastnik; Marija Modic r. Udbas, Ubec; Alojzija Leskovic r. Mastnak, Kolačno; Avgust Slovač, up. Polhov Gradec; Jože Zapusček, Celje; Nežka Bačar (75), Kamnik pod Krimom; Andrej Mihevc, krojač, Vrhnika; Gvidon Srabotnik, up. gozd. inženir, Maribor; Rudolf Završnik, upok., Pivka; Karel Rosenwirth, poslovodja, Verd; Matija Lavrinec, Laško; Doroteja Mezeg, Blad; Janez Vidic, Ledrarjev ata, Bled; Andrej Reinhardt, Lesce; Franc Šenk, mizarški mojster, Trata; Ivanka Peršin r. Vodnik, b. gostilničarka, Ježica; Marija Koželj, učit. v p., Celje; Janez Grilj, Kamnik; Stanko Modic, up. Kranj; Anton Kovarčič (80), kovač, Borovnica; Elizabeta Nemec r. Zajc, Podgorica; Janko Miklavc, up., Škofja Loka; Ivan Mrevlje (90), kamnoseški mojster, Mozirje.

Pismo iz Anglije

V „Svobodni Sloveniji“ z dne 19. avgusta letos berem o zlati poroki odličnega solnika g. Kržišnika Ivana in njegove žene g. Marija. Odkrito povem, da sem imel oba za mrtva, toda hvala Bogu sta oba še živa.

G. Kržišnik je bil v moji rojstni fari št. Peter pri Novem mestu šolski upravitelj v ljudski šoli nad 9 let od l. 1925 do 1934. K nam je prišel iz žužemberka. Če se prav spominjam mu je v žužemberku umrla mama.

Pred njim so na naši šoli delovali vzorni učitelji gg. Koželj Ludvik, Malešič Janko in Žukovec Franc. Prvi že nad 25 let počiva na pokopališču v Novem mestu, g. Malešič živi kot upokojenec v Mekinjah, g. Žukovec pa živi v Avstriji. Vsi so bili res vzorni vzgojitelji, moške starega kova, kakršnih današnja doba kravo potrebuje. Vsi so bili moji učitelji in pri njih sem se res veliko naučil. Pri g. Kržišniku sem 24. aprila 1926 končal ljudsko šolo in mi je izročil krasno šolsko odpustnico; po končani šoli sem ostal z njim vedno v zvezi. V zimski dobi l. 1927—1928 je bil v naši šoli mesečni kmetijski tečaj po dvakrat na teden. Med predavatelji je bil tudi upravitelj in je počeval računstvo, zemljepis in slovenščino. Veliko smo v tistem kratkem času pridobili na znanju za nadaljnjo življenjsko pot. Pozneje, ko sem začel zahajati v društveno življenje, je g. Kržišnik marljivo pomagal pri društvi posebno pri petju. Ko je l. 1925—27 naš dobi farni organist g. Florjane bil pri viovkih, ga je ta čas nadomeščal nadučitelj in tudi pozneje je rad pomagal organistu in vedno pel pri cerkvenem zboru. Pri njemu smo se pevci marksikaj naučili, tudi orglje. Zlasti na naši lepi Trški gori so posebno lepo donele pod njegovimi spretnimi prsti.

V fari so takrat delovali odlični kaplani gg. Sveto, Kovačič, Kristane, Starec. Prva že počivata v domači gomili, ostala dva sta v dušni pastirski službi v ZDA. Kako lepo je bilo na žegnanjih in zahvaljenjih na podružnicah, v fari, posebno na Trški gori, kjer smo veselo prepevali naše lepe dolenske zdravice

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Družinska sreča. V družini arh. Božidarja Bajuka ml. in ge. prof. Cvetke roj. Grintal v Mendozii so dobili hčerko Ano Cecilijo. Krstil jo je v fari Godoy Cruz g. župnik Ivan Tomažič, botra sta bila ga. Cilka Bajukova in arh. Norber. De Marinis. Srečnim staršem naše čestitke, novorojenki pa božji blagoslov.

Dr. Marija Kolar-Kačar umrla

Kot smo že poročali v našem listu, je dne 23. novembra umrla dr. Marija Kolar-Kačar. Pokojnica je bila dobro znana med rojaki, a zlasti so jo poznali še starejši, ki so še od doma vedeli za njen sloves kot odlična otroška zdravica.

Pokojna je bila rojena 8. decembra 1899 v Stični. Srednjo šolo je končala na klasični gimnaziji v Ljubljani. Odločila se je za študij medicine ter se vpisala na Univerzo v Zagrebu in nato v Innsbrucku, kjer je doktorirala leta 1925. Specializirala se je v otroških boleznih. Uslužbena je bila najprej v Dečjem domu v Ljubljani, nato pa na odgovornem mestu kot primarij v otroški bolnišnici v Ljubljani, mesto, ki ga je obdržala do leta 1945.

Po vojni in revoluciji je začela trnjevo pot begunstva in izseljenstva. Naselila se je z možem, sinom ter hčerko v Argentini.

Rajna je bila globoko verna žena in je zlasti veliko premolila. Gotovo ji je ta njena molitev dala moči, da je vdar prenašala vse udarce življenja, zlasti ko ji je pred leti umrl ljubljani sin Janez, pred nedavnim pa še mož. Vdano je prenašala tudi vse težkoče bolezni. V tork, 23. nov., je mirno v Gospodu zaspala.

Veliko številno rojakov jo je prišlo kropit v Slovensko hišo in se tudi v sredo, 24. nov., udeležilo pogrebne sveče maše in poti na njeno zadnje zemsko bivališče.

Rajna zapušča v Argentini hčerko Marijo, vnuka Roka in Moniko (ne Mariko, kot je bilo pomotoma objavljeno v osmrtnici), ter zeta Ignacija.

Vsem prizadetim naše iskreno sožalje, duši blage pokojnice pa večni mir.

BUENOS AIRES

Verska vzgoja doraščajočih otrok nekdanj in sedaj

Zadnji četrtek v novembru je imela Zveza slovenskih mater in žena redni mesečni sestanek v Slovenski hiši, ki se je razlikoval od drugih v tem, da je bil povsem v pokoncilskem duhu.

Sestanek je začela predsednica ga. Pavlina Dobovšek, ki je po pozdravu prosila predavateljico g. Toneta Ranta za besedo. Govornik je takoj uvodoma poudaril, da mu je ljubši medsebojni razgovor o vseh perečih vprašanjih, s katerimi se ukvarjajo starši pri verski vzgoji mladine od 12. do 18. leta starosti. Najvažnejši faktor pri tej vzgoji je po njegovem dober zgled staršev. Otrok, ki vidi pri očetu in materi trdno vero in izpolnjevanje verskih dolžnosti ter ljubezen do Cerkve, bo tudi sam čutil notranjo potrebo po gojenju težav; in če bo tudi morda kdaj zašel s prave poti, jo bo skušal najti nazaj.

Otrok v tej dobi pogosto zaide v

slabo družbo. Treba mu je nuditi še več ljubezni in mu vcepiti optimizem, s katerim se bo boril proti skušnjavam. Notranjo težo krivde in razdvojenost mu skušajmo olajšati s poudarkom, da je Bog neskončno dober Oče in da je Njegov Sin zaradi naših grehov strahotno trpel in nam izprosil odpustanje. Na tem razpotju homo s strašenjem in grožnjami pri otroku dosegli le to, da se bo še bolj odtegnil nam, Cerkvi, Bogu, in skušal zatreti glas vesti.

Po starem slovenskem pregovoru, da več ljudi več ve, je govornik odprl debato, ki naj bi razvozljala vsaj nekaj teh naših številnih problemov. Vprašanja navzočih mater in žena so kar deževala, zlasti v pravcu nekdanje in sedanje pokoncilske pokorščine Cerkvi. Odgovor je izzvenel v prošnjo, naj skušamo dati svojim otrokom še več ljubezni do Boga in do božje ustanove svete Cerkve, ki jo vodi Sveti Duh.

Razgovor se je dotaknil tudi zunanjosti fantov in predvsem deklet. Skoraj vse so bile edine v tem, da prevelika zunanja privlačnost pogosto povzroči veliko notranjo praznoti (dokaz za to so samomori svetovno znanih „zvezdnic“).

Gospa predsednica je sprožila za sodobni čas kaj važno vprašanje: kako zadržati mladino, da se ne bi povsem prilagodila pokvarjenosti in nemorali po kopalskih. Eden izmed odgovorov je naglašal, da ima pri tem odločilno vlogo notranja odpornost in osebnost posameznika.

Govornik je bil za svoja zanimiva izvajanja nagrajen s spontanim odobravanjem navzočih mater in žena, ki so potem še ostale v dvorani in razglabljale o delu Zveze slovenskih mater in žena v prihodnjem letu.

SAN MARTIN

Občni zbor Slovenskega doma v San Martinu

V nedeljo 5. decembra dopoldne je imel Slovenski dom v San Martinu svoj redni — enajsti — občni zbor. Vodil ga je predsednik Franc Zorko, ki je v svojem poročilu podal sliko delovanja odbora in doma v pretekli poslovni dobi. Poročila so podali tudi ostali odborniki: tajnik Rudolf Smersu, blagajničarka gđ. Saša Hartman, kulturni referent Stanko Oberžan, gospodar Jože Skale ter v imenu Vzemnegega podpornega sklada Rafael Telič in Rudolf Ribnikar. Iz poročil je bilo razvidno, da so se v domu v teku zadnje poslovne dobe izvršila razna prenovitvena dela, da se je nakupilo precej inventarja, da je finančno stanje doma ugodno (brez dolgov) in da je bilo zadnje poslovno leto bogato na prireditvah. Z izjemo vročih in poletnih mesecev januarja in februarja sta bili v ostalih mesecih povprečno po dve prireditvi. Posebej je treba omeniti, da je bilo v teku leta 12 kulturnih prireditev (predavanj, akademij, spominskih proslav, koncertov). — V imenu nadzornega odbora je podal poročilo g. Franc Faifar, ki je predlagal razrešnico odboru. — Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Zorko Franc, podpredsednik Remic Franc in Uršič Karel, tajnika Smersu Rudolf

Vsak teden ena

TIŠINA

Cvetko Golar

*Od smrek viši srebrna brada,
joče pod snežnimi kožuhi,
in slap kot biserna grmada
v prepad strmi v tišini gluhi.*

*V belini jagned se blesti,
ne sope, hladen ne šepče —
in zdi se mi, da čas stoji,
da ura večnosti ne teče.*

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

6. decembra 1951. — št. 48.

NAČRT ZA MNOŽIČNO PRESELITEV IZ EVROPE

V Bruslju so se zbrali predstavniki 23 držav, da skupno obravnavajo možnosti ustanovitve nove mednarodne organizacije za preseljevanje beguncev iz Evrope. Organizacija pa naj bi tudi izvajala preselitev iz preobljedenih držav (Italija, Zah. Nemčija, Nizozemska itd.). Delegatom je bil predložen ameriški načrt, po katerem naj bi v teku leta 1952 preselili 115.000 Evropejcev, in sicer 55.000 iz Nemčije, 35.000 iz Italije in 15.000 iz Nizozemske. Celotna akcija bi veljala 34 mil. dolarjev, od katerih bi Amerikanci prispevali eno tretjino, ostali prispevki pa naj bi se razdelili po državah, ki so zainteresirane na izselitvi — Avstrija, Nemčija, Grčija, Italija, Nizozemska in po državah, ki so zainteresirane na vselitvi — Avstralija, Bolivija, Brazilija, Kanada, Čile, Kolumbija, Peru, Urugvaj, Venezuela ter na vse druge države, ki imajo različne interese pri izvedbi tega načrta.

in Gabrenja Tomaž, blagajnika gđ. Hartman Saša in Žagar Anton, kulturni referent Oberžan Stanko, gospodarja Janežič Jože in Hrovat Andrej. Namestniki odbornikov: Filipič Janko, Skale Joško, Tašner Alojzij in Corn Andrej. Nadzorni odbor: Faifar Franc, Sušteršič Janez, Dimnik Ivan in Lobnik Franc. Za to listo so glasovali vsi udeleženci obnega zbora. Nato je bil s glasno sprejet važen sklep, da se posmrtninska podpora zviša od 30.000 pesov na 50.000 pesov ob smrti člana in na 15.000 pesov ob smrti sivoica. Zato pa se je posmrtninski letni prispevek zvišal od sedanjih 600 pesov na 1000 pesov, ki ga je treba plačati do 31. marca 1972.

SLOVENC PO SVETU

AVSTRALIJA

Abernant — Anglija

Sydney: Uspela prireditve pevskega zbora

Prav posrečena je bila zamisel pevskega zbora, da naj se za god sv. Rafaela napravi romanje in pik-nik neke zunaj, ker za take prireditve je cerkev v Merrylandsu premajhna. Tako je pevski zbor pod vodstvom g. Klakočerja želel tudi povečati gradbeni fond za prenovitev sedanje cerkve. Slovensko društvo Sydney je v ta namen ponudilo svojo zemljo v Horsley Parku.

Kmalu popoldne 24. oktobra se je nabralo na stotine rojakov in čakalo na začetek službe božje. Sv. mašo je daroval p. Valerijan, po evangeliju je imel p. Bernard ganljivo pridigo. Prav to popoldne, je povedal, poteka 46 let, odkar je jemal slovo od domovine in svojcev za pot med izseljene rojake v Ameriko in Kanado. Bilo je na god sv. Rafaela, njemu je izročil v varstvo sebe in rojake po svetu, ki jih bo srečal — in, čeprav ni mogel vedeti, je to veljalo že tudi za rojake v Sydneyu, ki jih je slovenska cerkev zbrala pod varstvo sv. Rafaela.

Po maši so bile pete litanije Matere božje, nato pa so preuredili prostor za pik-nik. Ljudi je bilo zelo veliko. Pevski zbor je imel na skrbi tudi postrežbo in kar je potrebno za uspel pik-nik. Ljubitelji srečolova so bili presenečeni z igro „maček v žaklju“. Dobitkov je bilo čez sto. Valenčičev „maček“ iz Durala pa se je med potjo na pik-nik spremenil v — celega prašiča.

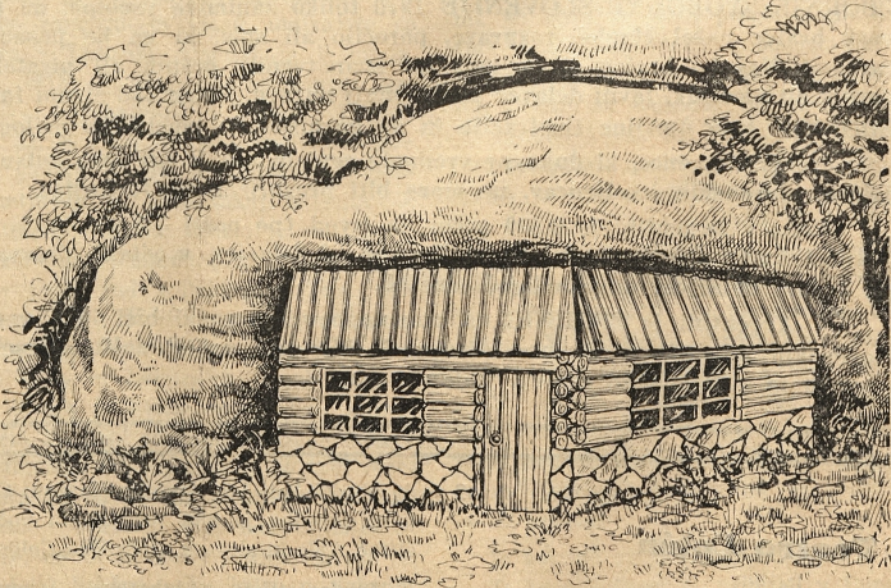
Trud je bil bogato poplačan. Stevilna udeležba je že sama na sebi dokaz, da so vsi pripravljeni prispevati k fondu za prenovitev cerkve. Ves denarni promet tega popoldneva je šel skozi roke pevskega zbora, g. 750. Precej rojakov je pa v kuvertah dalo dar naravnost p. Valerijanu in tako je pater dobil kar cel tisočak. Vsi so bili veseli uspeha. Prireditelji in udeleženci.

ZDA

Zdravko Novak umrl

Ob zaključku lista smo prejeli žalostno novico, da je v sredo, 28. novembra, umrl v Clevelandu po dolgi in težki bolezni g. Zdrako Novak. Naj počiva v miru!

„Pod Skalco“ — pod streho v 1972?

Da! Če le pojde vse po sreči tudi še naprej! Če ne pride kaj posebnega vmes, bo nova kočica kmalu spet trdno na nogah.

Načrti so narejeni. Nekaj materiala tudi že pripravljene. Baza kočice bo zidana iz kamna, gornji del bo v slogu naših domačih koč brunaric. Okna iz železa. „Pročelje“ boče ima 8,5 m, globina 3,5 m. Ob vhodu vanjo bo na levi peč, ob stenah na eni in drugi strani peči klop, vsaka po 2 m dolga. Pograd v širini 5 metrov bo nudil ležišča za deset ljudi. To ni kar tako, a ne? Med poletno sezono bo Skalca zaprta in bo predvsem v uporabo slovenskim obiskovalcem. V zimskem času bo zavetišče odprto za vse. Notranjščina bo naravnost „ultra-udobna“... saj bodo to pot čelo tla narajena deloma iz kamna deloma iz lesa.

Slovensko planinsko društvo se zdaj obrača na svoje člane in prijatelje, da prispevajo h kritju dejanskih stroškov.

Peter Selak

OBVESTILA

SOBOTA, 11. decembra 1971:

V Slovenski hiši ob 19 miklavževanje Fantovske zveze in Dekliške organizacije.

Duhovne vaje za žene se začno ob 17 v zavodu v ulici Gabriela Mistral 3757, v villa Devoto.

NEDELJA, 12. decembra 1971:

V Našem domu v San Justu Tom-bola.

V Slovenski hiši po sv. maši pripravi sestanek za trodnevni seminar učiteljev slovenskih šol.

ČETRTEK, 16. decembra 1971:

Liga žena Matij v San Martinu bo imela redni sestanek ob 18.30 v zvezi s pripravami na veliko božičnico v San Martinu.

SOBOTA, 18. decembra 1971:

Duhovne vaje za moške se prične ob 17 v zavodu v ulici G. Mistral 3757, Villa Devoto.

NEDELJA, 19. decembra 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu bi imela SDO svoj božični sestanek in občni zbor po sveti maši.

V Zavetišču dr. Gregorija Rožmana ob 10.30 sv. maša nato „likof“ in prijateljsko kosilo (asado).

Zveza slovenskih žena in mater bo imela ta dan v Zavetišču „božični štant“

NEDELJA, 26. decembra 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 10 otvortev slikarske razstave slikarjev gg Ivana Bukovca n Andreja Makenka.

Božičnica v Slovenskem domu v San Martinu

Zveza slovenskih mater in žena priredi vsako leto božičevanje v enem izmed slovenskih domov. Namen teh prireditelj je, da do kraja ostanemo zvesti tradiciji prelepih slovenskih narodnih običajev, ki jih je nova oblast v domovini skoraj popolnoma zamorila. Naj večji naš praznik v letu je vsekakor božič, ko ob jasticah počastimo božje Deti Zveličarja sveta. Imeli smo skupno božičevanje že v San Justu in Ramos Mejiji. Letos bomo praznovali rojstvo Jezuščka v San Martinu, in sicer na sv. Stefana dan, 26. decembra, ob petih popoldne. Na sporedu bodo razni nastopi in nazadnje pogostitev z raznimi dobrotami. Gotovo bodo vsi z vsem srcem sodelovali pri tem našem starodavnem običaju, ki vsaj v tujini nikoli ne sme izumreti.

NAROČAJTE IN ŠIRITE
ZBORNIK
SVOBODNE SLOVENIJE

PO ŠPORTNEM SVETU

Na mednarodnem jugoslovanskem prvenstvu v namiznem tenisu, ki je bilo v Novem sadu sta pri posameznikih zmagala Šved Bengtsson in pri posameznicah Romunka Aleksandra. Jugoslovani so prišli med posamezniki le do četrtfinala, pri damah pa sta se Jelerjeva iz Ljubljane in Reslerjeva prav tako uvrstili v četrtfinale. Uvrstitev v četrtfinale je za dekleta velik uspeh, za moške pa velik poraz. Tudi sicer je bilo več presenečenj, največje so pripravili Francozi, ki so v ekipnem tekmovalju premagali Kitajce s 3:1. V ekipnem prvenstvu so zmagali švedi pri moških, med damami pa Sovjetska zveza.

Jugoslovansko državno prvenstvo v hokeju na ledu se je pričelo 5. novembra. Jeseničani so v prvem kolu premočno premagali beograjskega Partizana 21:1, in pokazali, da so tudi letos veliki favoriti. Zagrebški Medveščak je porazil ljubljansko Slavijo s 16:3, ta bo skušal skupaj z ljubljansko Olimpijo ogroziti prvo mesto Jeseničanom, borba za obstanek v ligi pa bo med Slavijo, Partizanom in Kranjsko goro.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 17 velika božičnica.

PETEK, 31. decembra 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu silvestrovanje s Planiko.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Kolonija za dekleta od 14.—18. leta pri dr. Hanželiču v cordobskih gorah organizira Zedinjena Slovenija. Kolonija bo v drugi polovici januarja. Ves prispevek za 12 dni (z vožnjo) je 18 tisoč pesov. Prijavite se čimprej.

Drugi obrok za otroško kolonijo, prosimo, plačajte čimprej v društveni pisarni.

Rifa za izdajo slovenskih šolskih knjig je v prodaji. Glavni dobiček je stereofonični kombinado.

O inflaciji v Argentini bo predaval bivši ekonomski minister g. ing. A. Alsogaray v okviru pravega večera ZS dne 20. decembra ob 20 v Slovenski hiši. Ker je snov predavanja važna, pričakujemo obilne udeležbe.

Seminra. Priprave za tridnevni seminar učiteljev slovenskih šol, ki bo v Rožmanovem zavodu od 26. do 29. decembra so v polnem teku. Učitelj, vadiatelj, Slovenec, ali že veš kaj bo to? Boš sodeloval?

Srednješolski tečaj. Sporočamo dijakom srednješolskega tečaja, da vsi, ki niso dobili spričeval in imajo enega ali več predmetov neredovanih, da bodo po-

pravnih izpitij edino v mesecu marcu prihodnjega leta. Točen datum bomo objavili pozneje. Kdor ne bo imel pozitivnega reda v vseh treh predmetih, se ne bo mogel vpisati v višji razred. Zveza slovenskih mater in žena

Že smo tik pred božičnimi prazniki, in treba bo poslati našim dragim v domovino in zunaj nje voščila za blagoslovljeno sveto noč in srečno novo leto. V a namen je naša Zveza poskrbela za lepo ilustrirane kartice, umetniško delo gospe štud. arh. Jožejke Žakelj-Debeljak, in v oskrbi gospe prof. Jane Peternej-Dobovšek, s slovenskim in kasteljanskim besedilom ločeno. Čisti dobiček je namenjen za božično obdobje našim socialne pomoči potrebnim rojakom.

Razglednice se dobe v vseh slovenskih prosvetnih domovih in pri odbor-nicah naše Zveze, poleg njih pa tudi pri g. Simonu Rajerju.

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

Uprava „Svobodne Slovenije“ je pri določitvi ležajne naročnine sicer upoštevala povečanje cen. Toda ta je že sedaj višji, kot je bilo predvideno do konca leta.

Nekateri naročniki so to sami uvideli, in so nam priskočili na pomoč s prispevkom za tiskovni sklad.

Prosimo vse naročnike in bralce, da jih po svojih močeh posnemajo, in da prispevajo v tiskovni sklad znesek, kakršnega mu ekonomske razmere dopuščajo. Po možnosti naj bi prispevali vsaj 500 pesov k določeni naročnini in nam s tem vsaj delno pomagali.

Predno se odločite za kakšno finančno operacijo pa naj bo to na-ložba ali posojilo vprašajte za pogoje pri nas, ne bo Vam žal.

KREDITNA ZADRUGA S. L. O. G. A.
(Cooperativa de Crédito Ltda.)

Bme Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure ob torkih, četrtkih in sobotah od 16. do 20. ure

Člani ste že uredili življenjsko zavarovanje? Ne odlašajte! Vprašajte v pisarni.

Če hočete preživeti lep dan v prosti naravi, nič boljšega kot izlet na kinto „Sloga“, ul. del Cielito 279, Villa Udaondo.

Kinta je odprta od 9. do 21. ure vse dni razen ob petkih, ki je zaprta zaradi čiščenja.

Na 328 straneh že tradicionalnega velikega formata vsebuje tudi ZBORNIK SVOBODNE SLOVENIJE 1970 toliko zanimive vsebine, da bo vsak bralec našel članke, razprave, poročila ali spis, ki ga bo posebej zanimal. Naj bo bralec zgodovinar ali znanstvenik, pesnik ali pisatelj, gornik ali umetnik, javni delavec ali ljubitelj narave. Poleg 328 strani ima ZBORNIK tudi številne ilustracije in še gorniško in umetniško prilogo.

Noben Slovenec, ki duhovne vrednote ceni in mu je pri srcu ustvarjalnost slovenskih izseljencev, ne more biti brezbrizen do te knjige.

Cena v Argentini je 2.800 pesov za izvod (po pošti 3.000 pesov). V Severni Ameriki in Kanadi je prodajna cena 6 dolarjev, v ostalih državah pa šestim dolarjem odgovarjajoči znesek.

V Argentini je ZBORNIK na razpolago v Slovenski hiši in v vseh slovenskih domovih v Buenos Airesu. V Mendozi pri Rudolfu Hirsche-ggerju in v Bariločah pri dr. Vojku Arku.

Dr. Tone Žužek
ADVOKAT

Uradije od 17.30 do 19.30.
Ponedeljek, sredo, petek

Lavalle 2331, p. 5. of. 10
T. E. 47-4852

PORAVNAJTE ZAOSTALO
NAROČNINO!

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Zahtevajte določitev ure na
telefonu 49-5855

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20

ODBOR ZAVETIŠČA DR. GREGORIJA ROŽMANA

vabi vse slovenske rojake 19. decembra 1971 na

likof in prijateljsko kosilo (asado)

ki ju bo pripravil za zaključek prve stopnje gradbenih del nove stavbe zavetišča v lici Martin Fierro 4264, barrio Peluffo, San Justo

Ob 10.30 se bo darovala sv. maša za pok. Jožeta Jenka, ustanovnega člana in bivšega tajnika Zavetišča od prvi obletnici njegove smrti.

Prispevek za asado, vključeno vse, za osebo \$ 10.— (otroci do 3 let brezplačno), do 12 let pa polovična cena.

Pridite vsi!

Pribor prinesite s seboj!

Naš dom

San Justo

Vas vabi na

III. SANHUŠKO VELETOMBOLO

v nedeljo, 12. decembra 1971, ob 17

Dobitkov ne objavljamo,
pač pa vam zagotavljamo,
da bo bogatejša od lanske!

Pijača in jedila izvrstna — Nabavite si tablice pravočasno!

PRIDITE NE BO VAM ŽAL

Vsemogočni je nenadoma hotel povečati zbor svojih angelčkov z najino ljubljeno, nepozabno

Silvico

Položila sva jo v naročje njene stare mamice na pokopališču Villegas v sredo, 1. decembra t. l.

Metka roj. Oven,
Filip štefe

Transradio, 2. decembra 1971.

J. Š.

Operna sezona v Teatro Colón

Dobro sta podala svoja lika Jean Charles Gebelin in Victor de Narké v vlogah velikega duhovnika in starega Hebrejca. Povsem neustrezen je bil balet, bolj primeren za varietejsko zabavišče kot za Colón in je to pot Oscar Araiz razočaral. Paul Hager kot režiser in Roberto Oswald kot scenograf dobra, zbor pa odlični.

Dirigent Thomas Schippers, Severno-amerikanec in prvič v Argentini, je poudarjal nasprotje, gnil tempo včasih malo prehitro, drugače pa dosegel čistoost in blišč z orkestrom.

Veliki praznik je bila tudi letos za Colón predstava Aide ob njeni stoletnici. To opero so peli v Colónu leta 1908 ob njegovi otvoritvi, od tedaj do danes pa v 32 sezonah kar stoosemdesetkrat. V Aidi je Verdi prišel do umetniškega vrhunca. Že libreto je nudil silne možnosti za razkazovanje Verdievega genija. Afriška eksotičnost in dramatski zapleti, množični in solistični nastopi, epične scene in lirizem, grandioznost in delu vdahnili globoko človeško občutje, osebe in scene točno karakteriziral in

zložil prelepe melodije in razkošno or-timnostji, z intenzivnostjo in poletom. kestracjo.

Colón je poskrbel za odlično izvedbo Aide. Dirigent Gianandrea Gavazzeni je šel v globino dela in ga podal z veličastnostjo in sijajem, s strastjo in intenzivnostjo, z intenzivnostjo in poletom. Režiser Paul Hager je z večšo roko vodil igralce, Roberto Oswald pa tudi to-krat pokazal okus pri scenografiji in oblekah. Voditeljica baleta María Ruanova je korektno izvajala s plesnim zborom koreografijo Margarite Wallmann, zbor pod spretnim vodstvom Tulia Bonija pa je pel dovršeno.

Črna sopranistka Martina Arroyo, nekako navzoč obrnjena in poduhovljena, je kot Aida spet dokazala svoje izredne darove, ki jo uvrščajo med najboljše pevke sveta. Značajno drugačna, obrnjena navzven, je mezzosopranistka Fiorenza Cossotto. Njeno Anneris bi danes težko dosegla kaka druga pevka.

Tudi tenor James King je bil kot Radames na višini, enako baritonist Gian Piero Mastromei in basist Victor

de Narké kot Amonasso in faraon. Celotna izvedba je bila res vredna počastitve Aide in slovesa gledališča Colóna.

Donizettijev Ljubezenski napoj (L'elisir d'amore) je manjše delo, preprosto in prijetno. Ni tako znano kot Lucija Lammermoorska ali Don Pasquale, vendar polno lepih melodij, svežosti in miline.

Predstava Napoja je bila nekeje v sredi: ni bilo opaznejših spodbudljajev in tudi ne izjemnih dosežkov. Dirigiranje Juana Emilia Martinija je bilo profesionalno, včasih pa malce ohlapno in mu je manjkalo malo tiste prosojnosti in lahkotnosti, ki jo zahteva Donizetti.

Zelo lepa je bila scenografija in obleke. Raul Soldi, najznamenitejši sodobni argentinski slikar, ki je poslikal tudi kupolo Colóna in vso cerkveno sv. Ane v Glewu, je spet dokazal svoj tako značilni talent. Režiser je bil Filippo Crivelli in je opravil svojo vlogo na običajen način.

Izmed pevcev je najbolj ugajal tenor Renzo Casellato kot Nemorino. Ima obširen, jasn in lep glas in igralski dar. Mlada sopranistka Jeannette Pilou je v vlogi Adine zaenkrat bolj obet kot

izpolnjenje. Sesto Bruscantini in Renato Cesari kot Dulcamara in Belcore sta pa napravila vtis, da sta v vokalnem pogledu začela upadati, kar napravi mučen vtis pri teh dveh umetnikih, ki smo ju tolikokrat resnično občudovali.

Opero I Capuleti e i Montecchi Vincenza Bellinija so letos prvič predvajali v Buenos Airesu. Bellini je šel v glasbeno zgodovino in živi še danes predvsem z Normo in v neki meri še z La Sonambula in I Puritani.

Vendar je koristno za informiranost operne publike, da včasih predvajajo tudi manjša dela velikih mojstrov. Verzija tega Bellinijevega dela je imela dobre in šibke strani. Enrique Sivieri je glasbeno vodil predstavo. Njegovo dirigiranje pa je bilo premehko, manjkalo mu je temperamentnosti in impulza. Režiserka Margarita Wallmann je imela srečo zlasti pri množičnih scenah, posamezni pevci pa so ji uhajali iz rok.

Julijo je pela Renata Scotto. Pela jo je ustrezno, revna pa je bila njena igra. Vsestransko pa je zadovoljil Renza Casellato v vlogi Romea. Kot Teobaldo je nastopil Umberto, Grilli in ugajal zlasti v pevskem pogledu. Odlična je bila scenografija in kostumi Roberta Oswalda.

Puccinijeva La rondine (Lastovica) se tudi ne more primerjati s svojimi sestrami: s Tosco, La Boheme, Madamo Butterfly, Turandot ali Triptihom. Prvič so jo izvajali v Monte Carlo (1917), kmalu zatem v Colónu, sedaj pa 54 let ne več. Zadnja leta je šla preko številnih odrov, vendar se res kot kot lastovica ni nikjer dosti zadržala.

Predstava je bila v glasbenem pogledu dobra, ni po uspela v sceničnem. Miguel Angel Veltri, mlad argentinski dirigent, ki pa živi in deluje v Evropi in se je sedaj prvič predstavil v Colónu, je vodil orkester s sigurno roko in vidno muzikalnostjo. Ni pa zadovoljil režiser Filippo Crivelli in tudi ne Peter Hall s kostumi in kulisami.

Glavno vlogo je imela Jeannette Pilou, ki se je gibalna na odru elegantno in prožno, pela pa neenako. Njen partner tenor Umberto Grilli pa je bil kot igralec skromen, boljši pa kot pevec s prijetnim, čeprav ne obsežnim in močnim glasom. Med drugimi številnimi pevci sta izstopala Argentineca bariton Angel Mattiello, ki je čudovito prilagodljiv za najrazličnejše vloge, in pa mlada in veliko obetajoča Cristina Carlin.

(Konec prihodnjit)